

Colofon

Zorg voor hun Welzijn

Een programma van BOOZ.
Productie www.booz.nu

In opdracht van OZW;
Opleidingsinstituut Zorg en Welzijn,
het samenwerkingsverband van Vrije Universiteit,
VU medisch centrum, Hogeschool INHOLLAND
en ROC ASA.
www.ozw.nl

Opleidingsinstituut
Zorg en Welzijn

ROC ASA
Hogeschool INHOLLAND
VU medisch centrum
Vrije Universiteit

Duur 32 minuten

Dit programma kwam tot stand dankzij een financiële bijdrage van
BAVO Stichting Heemstede, ROC ASA en OZW.

Bestelgegevens

Een DVD met de film is te bestellen bij OZW. De kosten bedragen € 10
(exclusief porto).

Het adres is:

Opleidingsinstituut Zorg en Welzijn (OZW)

Postbus 75068

1070 AB Amsterdam

E-mail: info@ozw.nl

Zorg voor hun Welzijn

veranderingen in zorg en begeleiding voor ouder wordende verstandelijk gehandicapten

Verstandelijk gehandicapten worden tegenwoordig ouder dan vroeger. Instellingen slaan de handen ineen en proberen een adequaat antwoord te bieden op de nieuwe hulpvragen die ontstaan.

De film geeft een impressie van het leven van drie oudere verstandelijk gehandicapten die elk gebruik maken van aangepaste zorgverlening. Er wordt getoond welke nieuwe hulpvragen het ouder worden met zich meebrengt en voor welke dilemma's hulpverleners komen te staan. De kijker krijgt tevens een beeld van de wijze waarop instellingen een passend aanbod proberen te creëren.

De volgende thema's komen naar voren:

- Nieuwe hulpvragen van de ouder wordende verstandelijk gehandicapte
- Samenwerking tussen zorg- en welzijnsinstellingen
- Beroepsinhoudelijke en beroeps cultuurverschillen tussen bovenstaande instellingen
- Samenwerking tussen woonvoorzieningen en dagbestedingscentra
- Specifieke aandachtsgebieden van verschillende disciplines
- Nieuwe vaardigheden van hulpverleners
- Ethische dilemma's

Deze film geeft informatie over nieuwe ontwikkelingen in de sector maar geeft tevens aanknopingspunten voor de discussie over een aantal ethische dilemma's. Daardoor is de film geschikt voor themabijeenkomsten binnen zorg- en welzijnsinstellingen en kan het ingezet worden in het onderwijs.

Vragen en opdrachten naar aanleiding van de film 'Zorg voor hun welzijn'.

Naar aanleiding van de film vindt een gesprek plaats. Voor dit gesprek kunnen onderstaande vragen en opdrachten een leidraad zijn. Het is raadzaam dat de gespreksleider de film van tevoren heeft gezien en zodoende een keuze kan maken uit het aantal gespreksonderwerpen.

Inleidende vragen

- Wat roept de film bij je op? Geef een eerste (korte) reactie.
- Wat spreekt je het meeste aan?
- Wat sprak je minder aan?
- Welke vragen heb je naar aanleiding van de filmbeelden?

Vragen bij het thema 'Nieuwe hulpvragen van ouder wordende verstandelijk gehandicapten'

- Welke visie herken je in de film ten aanzien van dit thema?
- Welke nieuwe hulpvragen signaleer je bij de hoofdpersonen (Beppie, Herman en Mies) die voortkomen uit het ouder worden?
- Op welke manier wordt daar bij elke persoon aan tegemoet gekomen?
- Welke verschillen bestaan er in het ouder worden van verstandelijk gehandicapten en niet-verstandelijk gehandicapten?
- Heb je nog vragen over dit thema?

Vragen bij het thema 'Samenwerking tussen zorg- en welzijnsinstellingen

- Welke samenwerkingsverbanden tussen zorg- en welzijnsinstellingen ben je tegen gekomen in de film?
- Welke voordelen hebben deze manieren van samenwerken? Welke nadelen?
- Wat vind je van de stelling:
"Samenwerkende instellingen moeten één en dezelfde visie hebben anders komt de kwaliteit van de hulp in gevaar."
- Wat kun je bedenken om de samenwerkingsproblemen te doen verminderen?
- Bespreek de verschillende meningen van de verschillende disciplines t.a.v. het lopen van Mies. Doe een voorstel om de afstemming te verbeteren en werk het plan uit.
- Heb je nog vragen over dit thema?

Vragen bij het thema 'Cultuurverschillen tussen samenwerkende instellingen'

- Welke verschillen in cultuur (gedrag, opvattingen, mening, visie, traditie) merk je op in de samenwerking tussen instellingen bij het verlenen van zorg aan oudere verstandelijke gehandicapten?
- Wat vind je van de uitspraak:
'Wij hebben een meer professionele houding en dus meer afstand. Zij zijn meer begeleidend en dichtbij, niet professioneel.'
- Heb je nog vragen over dit thema?

Vragen bij het thema 'Samenwerking tussen woonvoorziening en dagbestedingscentra'

- Welke vormen van samenwerking heb je gezien?
- Uitgaan van individuele wensen van ouderen met een verstandelijke handicap is soms moeilijk als er sprake is van wonen/dagbesteding met meerdere personen, zowel cliënten als hulpverleners. Kun je voorbeelden noemen? Hoe zou je hier mee om kunnen gaan?
- Heb je nog vragen over dit thema?

Vragen bij het thema 'Specifieke aandachtsgebieden van de verschillende disciplines'

- Welke disciplines ben je tegen gekomen in de film en wat is het specifieke aandachtsgebied van deze disciplines?
  - In hoeverre vind je dat de samenwerkingsverbanden de grenzen tussen de verschillende disciplines doen vervagen?
- Welke positieve en negatieve ontwikkelingen signaleer je hierin voor de zorg aan oudere verstandelijk gehandicapten?
- En voor de ontwikkeling van de verschillende beroepsgroepen?
- Heb je nog vragen over dit thema?

Vragen bij het thema 'Nieuwe vaardigheden van hulpverleners'

- Het ontstaan van nieuwe hulpvragen bij ouder verstandelijk gehandicapten leidt tot een appel op nieuwe vaardigheden bij hulpverleners. Welke nieuwe vaardigheden dienen ontwikkeld te worden?
- Welke leervragen heb je hierin voor jezelf: wat wil je aan- dan wel afleren?
- Heb je nog vragen over dit thema?

Vragen bij het thema 'Ethische dilemma's'

- Welke ethische dilemma's heb je ervaren en/of gesignaleerd naar aanleiding van de filmbeelden of je eigen ervaringen?
- Voer een discussie over het dilemma 'wel of niet overplaatsen van een cliënt' bij een verandering van zorgvraag door ouderdom. Breng voor en tegenargumenten naar voren.
- Heb je nog vragen over dit thema?

Afrondingsvragen

- Schets een beeld van de volgens jou, ideale zorg voor ouderen met een verstandelijke handicap. Welke dilemma's kom je daarin tegen en hoe kun je daar mee om gaan?
- In hoeverre herken je dit ideaal in de film?
- Wat kun je doen om jouw ideaal voor een deel werkelijkheid te laten worden?

Relevante informatiebronnen

Websites

<http://verzorgende.fol.nl/oudere-verstandelijk-gehandicapten-en-dementie/oudere-verstandelijk-gehandicapten-en-dementie.htm>
(www.ziekenverzorgende.nl)

<http://www.lkng.nl/page0304.html>
(landelijk kennisnetwerk gehandicaptenzorg)

Literatuur

- Bleeksma, M. (2001). Begeleiding van oudere cliënten met een verstandelijke handicap. Nelissen: Baarn.
- Bongers M., Maaskant M., Pilon C., Post T., De Ruiter M., Urlings H. (2002). Respect voor eigenheid. Over ondersteuning van oudere mensen met een verstandelijke handicap (brochure en videofilm). LKNG: Utrecht.
- Bosch, E (2003). Dood en sterven in het leven van mensen met een verstandelijke handicap. Nelissen.
- Koedoot, P (2001). Transcategoriale samenwerking in de thuiszorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Trimbos-instituut.
- Maaskant, MA, Boer, A. (red., 2002). Veroudering, dementie, rouw en verlies; respectvol omgaan met mensen met een verstandelijke handicap. Kavanah: Dwingeloo.
- Maaskant, M.A., Haveman, M.J., Van Schroyensteen Lantman-de Valk, H.M.J., Urlings, H.F.J., Van den Akker, M., Kessels, A.G.H. (1995).Veroudering bij mensen met een verstandelijke handicap. Maastricht/Echt: Rijksuniversiteit Limburg/Stichting Pepijnklinieken Echt
- Meeusen-van de Kerkhof, R., & Geus, R. (red.). (2005). Dementie in beeld, landelijke richtlijnen met betrekking tot het vaststellen van dementie bij mensen met een verstandelijke beperking. Utrecht: LKNG/NIZW.
- Meeusen-van de Kerkhof R., Van Bommel H., Van de Wouw W., Maaskant, M. (2001). Kun je uit de hemel vallen? Beleving van de dood en rouwverwerking door mensen met een verstandelijke handicap. LKNG: Utrecht.
- Urlings, H.F.J. (2001). De methodiek respectvol en methodisch begeleiden van oudere en dementerende mensen met een verstandelijke handicap. UBD: Kerkrade.